

Nurillayev Umidbek Xudayberdiyevich

Jamoat Xavfsizligi Universtiteti magistraturasi tinglovchisi

Annotatsiya: *Yo'l harakati xavfsizligi-bu shaxslar, jamoalar va umuman jamiyatlarga ta'sir qiladigan muhim muammo. Ushbu muammoni samarali hal qilish uchun yo'l harakati xavfsizligi choralari qo'llab-quvvatlovchi nazariy jihatlarni tahlil qilish zarur. Ushbu maqola yo'l harakati xavfsizligining turli yo'nalishlarini o'rganishga va uni o'rganish va amalga oshirishga rahbarlik qiluvchi nazariy asoslarni o'rganishga qaratilgan.*

Kalit so'zlar: *global statistika, xavfsizlik, texnologiya, sog'liqni saqlash, yol foydalanuvchilari*

Kirish: Avtotransport vositalari, shubhasiz, zamonaviy hayotning qulayligini oshirdi. Ular bizga ota-bobolarimiz tasavvur qilganidan tezroq va uzoqroq sayohat qilishimizga imkon beradi. Avtotransport endi hayot tarzidir; afsuski, bu ham o'lim usuli.

Jahon Sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, har yili yo'llarda 1,2 million kishi halok bo'ladi va yana 50 millionga yaqin odam jarohat oladi (JSST, Iqtibos2004). Yo'l harakati xavfsizligining muhimligini ta'kidlash uchun JSST 7 yil 2004 aprel kuni Jahon Sog'liqni saqlash kuni mavzusi sifatida 'yo'l harakati xavfsizligini' tanladi va yo'l harakati shikastlanishi va oldini olish bo'yicha Jahon hisobotini boshladi (JSST va Jahon banki, Citation2004).

Yo'l harakati xavfsizligi barcha yo'l harakati xavfsizligi choralari qo'llash orqali yo'l-transport hodisalarining oldini olish va himoya qilishdir. Bu yo'llarda sayohat qilishda odamlarni himoya qilishdir. Bu piyodalar, ikki g'ildirakli, to'rt g'ildirakli, ko'p g'ildirakli va boshqa transport vositalaridan foydalanuvchilar kabi barcha yo'l foydalanuvchilarini xavfsiz qilishdir

Yo'l harakati xavfsizligi choralari qo'llash butun hayot davomida barcha odamlar uchun juda yaxshi va xavfsizdir. Har bir inson haydash yoki yo'lda yurish paytida boshqalarni

hurmat qilishi va ularning xavfsizligi haqida g'amxo'rlik qilishi kerak. Yo'lda odamlar xavfsizligi yo'l-transport hodisalari, jarohatlar va o'limlarning oldini olish uchun eng muhim jihatlardan biridir. Yo'l harakati xavfsizligining ahamiyatini jami baxtsiz hodisalar va o'lim haqidagi milliy statistik ma'lumotlar asosida baholashimiz mumkin. Deyarli 42% hollarda piyodalar va bir tomonlama yo'l foydalanuvchilari ishtirok etadi. Seminarlar, seminarlar, talabalar ta'limi kabi keng jamoatchilik orasida xabardorlikni yaratishning turli usullari mavjud yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha asosiy darslarni o'quv dasturiga qo'shib, odamlarni yashil xoch kodi haqida xabardor qiling to'xtatish, qarash, tinglash, o'ylash va keyin kesib o'tish, svetoforlarni o'rganish, yo'lni tushunish belgilar va hokazo. Barcha yo'l harakati xavfsizligi choralariga rioya qilish barcha yo'l muammolarini himoya qilishga yordam beradi.

Yo'l harakati xavfsizligi ba'zi samarali chora-tadbirlar avtomobil haqida asosiy xabardorlik kabidir, mudofaa ob-havo va yo'l sharoitlariga qarab haydash, avtomobil chiroqlari va shoxdan foydalanish, o'rindiqli kiyish kamar, avtomobil nometall yaxshi foydalanish, ustidan-jadallashtirish oldini olish, yo'l chiroqlar tushunish, yo'lda avtomobil masofani saqlab, tashish inqiroz vaziyatni to'g'ri tushunish, TV va hokazo xabardorlik hujjatli teleko'rsatuv. Yo'l harakati xavfsizligi qoidalari yo'l-transport hodisasi ehtimolini cheklash uchun qilingan. Millionlab transport vositalari muntazam ravishda yo'llarda harakatlanadi. Shuning uchun yo'llardan foydalanishda bir qator qoidalarga rioya qilish kerak. Ushbu qoidalar nafaqat transport vositalariga, balki yo'lda yuradigan yoki velosipedda yuradigan odamlar uchun ham qo'llaniladi. Yo'l harakati xavfsizligi qoidalari turli sabablarga ko'ra muhimdir. Turli xil yo'l harakati xavfsizligi mavjud: velosipedlar, avtomobillar, yuk mashinalari, traktorlar va boshqalar uchun qoidalar. Haydovchilik guvohnomasi va transport vositalarining raqamlari haqiqiy dalillardir. To'g'ri hisobga olish bilan bir avtomobil yo'lda uni harakat uchun himoya sifatida harakat.

Avvariya holatlarining aksariyati avtomobilning yuqori tezligi tufayli sodir bo'ladi. Buni qisqartirish uchun yo'l harakati xavfsizligi qoidalarini boshqarishning mas'uliyatsiz harakati o'rnatiladi. Hukumat avtotransport vositalari uchun turli xil qat'iy qoidalar joriy qilmoqda. Haydovchilar maktablar yaqinidagi signal va tabelalarga amal qilishlari kerak.

Transport vositalari uchun yo'l harakati xavfsizligi qoidalari:

Avtomobilingizni har doim qizil chiroqlarda to'xtating.

Haydash paytida mobil foydalanishdan saqlaning.

Signal yashil rangga aylanishidan oldin kesib o'tmang.

Har doim buzg'unchilarga joy bering.

Hech qachon piyodalar uchun piyodalar va yo'laklarda haydamang.

Ikki g'ildirakli haydash paytida Dubulg'a kiying.

To'rt g'ildirakli haydash paytida xavfsizlik kamarlarini taqing.

Haydash paytida har doim haydovchilik guvohnomasi va avtomobilingizning muhim hujjatlarini olib yuring.

"Yo'l harakati xavfsizligi" bugungi kunda butun dunyodagi eng katta sog'liqni saqlash muammolaridan biridir. Yo'l-transport hodisalari tufayli kelib chiqadigan o'lim tufayli millionlab odamlar hayoti yo'qoladi va soat doimiy ravishda tiklanmoqda. Agar dunyo barqaror rivojlanish, farovonlik va o'sish maqsadlariga erishmoqchi bo'lsa," yo'l harakati xavfsizligi " ga putur etkaza olmaydi. Muammo barcha turdagi yo'l foydalanuvchilariga tegishli-piyodalar – avtoullovchilar, mototsiklchilar va boshqalar, shuningdek ruxsatsiz yo'l sotuvchilari va boshqa tajovuzkorlar. Quyidagi inshoda biz "yo'l harakati xavfsizligi" ning ahamiyatini va yo'lda xavfsiz bo'lish insonning va millatning baxtli va sog'lom va farovon hayoti uchun qanchalik muhimligini bilib olamiz.

"Yo'l harakati xavfsizligi" yo'ldan foydalanish paytida foydalanuvchi xavfsizligini anglatadi. Yo'ldan foydalanishda belgilangan qoidalar va tartib-qoidalar mavjud va xavfsiz tranzitni ta'minlash uchun ularga rioya qilish majburiydir. Bunday" yo'l harakati xavfsizligi qoidalari " har bir yo'l foydalanuvchisining xavfsizligini ta'minlash maqsadida tegishli hukumatlar tomonidan ishlab chiqilgan. Yo'l signallari, imo-ishora taxtalari, xavfsizlik kameralari, ajratgichlar, oyoq yo'llari yo'l harakati xavfsizligini ta'minlash vositalaridan biridir.

Yo'l Harakati Xavfsizligi Konserni-Global Statistika

Yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha Global statistika mamlakat aholisi, iqtisodiyoti va jamoatchilikni xabardor qilish holatiga asoslangan katta farqlarni aniqlaydi. Rivojlangan mamlakatlar katta yo'llar tarmog'i va ehtiyot choralari orqali yo'l harakati xavfsizligini ancha yaxshilaydi. Aksincha, rivojlanayotgan va rivojlanmagan mamlakatlarda vaziyat og'ir.

Statistika shuni ko'rsatadiki, har yili yo'l-transport hodisalari tufayli taxminan 1,5 million hayot yo'qoladi; ularning 90% dan ortig'i rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda sodir bo'ladi. Bu raqamning yarmidan ko'pi piyodalar, mototsiklchilar va velosipedchilar kabi zaif yo'l foydalanuvchilarini tashkil qiladi.

Yo'l harakati xavfsizligi tomon loqaydlik bolalar va yoshlar maksimal soni o'limiga sabab bo'ladi, boshqa har qanday sabab ko'ra. Bu hammasi emas-deyarli 20 uchun 50 Million kishi bo'lmagan halokatli jarohat azob, ko'pincha doimiy nogironlik natijasida.

Agar barqaror rivojlanish kun tartibiga rioya qilinsa, yo'l harakati xavfsizligining ahamiyatini pasaytirib bo'lmaydi. O'linga olib keladigan yo'l-transport hodisasi nafaqat jabrlanuvchi, balki uning qaramog'ida bo'lganlar va yaqinlari uchun ham shikastlanishga olib keladi. Boshqa eslatma, mamlakatlarning eng yo'l cho'kadi qiymati 3% ularning umumiy yalpi ichki mahsulot (YAIM).

Agar halokatli baxtsiz hodisa qurboni omon qolish baxtiga muyassar bo'lsa, u har qanday nogironlikka ega bo'lishi mumkin. Shunday qilib, bir yo'l aksiga jabrlanuvchining moliyaviy resurslar, balki millat, shuningdek, bir kibirli emas, balki faqat; qaramog'idagi uchun hissiy travma emas, balki so'z.

Shuning uchun yo'l harakati xavfsizligini ta'minlash va har bir yo'l foydalanuvchisi uchun xavfsiz tranzitni ta'minlash uchun tegishli choralar ko'rish kerak. Yo'l harakati xavfsizligini ta'minlash juda muhim va hukumatlar va shaxslar tomonidan birinchi o'ringa qo'yilishi kerak.

Yo'l harakati xavfsizligini buzadigan turli omillar mavjud. Haydovchining xatti-harakati; yo'l harakati qoidalariga befarqlik; itoatsiz xatti-harakatlar, beparvolik, yo'l g'azabi yo'l harakati xavfsizligini buzadigan asosiy omillardan biridir.

Yo'ldan turli xil foydalanuvchilar – piyodalar, mototsiklchilar, velosipedchilar va avtoullovchilar foydalanadilar. Itoatsiz haydovchi nafaqat o'z hayotini, balki boshqalarning hayotini ham buzadi. A haydovchi, kim bir signal otlar, yo odatda yoki bilmay, jiddiy o'ldirish yoki halokatli piyoda yoki boshqa haydovchilar yaralash mumkin. Hatto beparvo piyoda ham o'ziga va boshqalarga halokat keltirishi mumkin. Har qanday itoatsiz xatti-harakatlar takrorlanmasligi uchun uni qat'iy hal qilish kerak. Sakrash signallari va shunga o'xshash qonunbuzarliklarga katta jarima solish yo'ldagi baxtsiz hodisalar sonini kamaytirishi mumkin.

Xulosa

Yo'l harakati xavfsizligining huquqiy asoslari tahlil manfaatdor tomonlarga yo'l-transport hodisalariga ta'sir etuvchi omillarni chuqurroq tushunishga imkon beradi. Ushbu nazariy asoslardan olingan tushunchalarni amalga oshirish yanada samarali yo'l harakati xavfsizligi choralariga yo'l ochishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. *BANDA, A . 2004 . Qasddan harakatlar oqibatida yo'l-transport hodisalari . Mmegi / Muxbir,,: 18 28 Ko'proq.*
2. *BOTSVANA HUKUMATI . Yo'l harakati to'g'risidagi qonun, Gaborone: hukumat printeri . belgilanmagan.*
3. *MATSHIDISO, T . 2004 . Road o'lim soni oliy . Botswana Guardian,,: 6 9 Iyul.*
4. *MUPIMPILA, C . 1981 . Hukumat byudjeti va iqtisodiy rivojlanish: Zambiya tajribasi, 1968-1978 , Sirakuza, , AQSh : Maksvell maktabi, Sirakuza universiteti . Nashr qilinmagan MA tezislari. Iqtisodiyot kafedrası.*